

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

JP „MEĐUNARODNI AERODROM TUZLA“ D.O.O. ŽIVINICE

za 2017. godinu

Broj: 01-02-09-14-4-1412-6/17

Sarajevo, juli 2018. godine

SADRŽAJ

I.	MIŠLJENJE REVIZORA	1
1.	MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA	1
2.	MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI.....	2
II.	KRITERIJI ZA REVIZIJU	4
III.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	5
1.	UVOD	5
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	6
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA	6
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA.....	6
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I IZVJEŠTAVANJE.....	7
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	9
6.1	BILANS USPJEHA	9
6.1.1	Prihodi.....	9
6.1.1.1	Poslovni prihodi.....	9
6.1.1.2	Finansijski prihodi.....	11
6.1.2	Rashodi.....	11
6.1.3	Finansijski rezultat.....	14
6.2	BILANS STANJA.....	14
6.2.1	Stalna sredstva i dugoročni plasmani	14
6.2.2	Tekuća sredstva	17
6.2.2.1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji.....	17
6.2.2.2	Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	17
6.2.2.3	Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja.....	17
6.2.3	Kapital	18
6.2.4	Dugoročna rezervisanja.....	19
6.2.5	Obaveze i razgraničenja.....	20
6.2.6	Popis sredstava i obaveza.....	21
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	21
6.4	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU.....	21
6.5	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE.....	21
7.	JAVNE NABAVKE.....	22
8.	SUDSKI SPOROVI.....	23
9.	KOMENTAR	24
IV.	PRILOG GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	25
	<i>Bilans uspjeha za period 01.01. – 31.12.2017. godine</i>	26
	<i>Bilans stanja na dan 31.12.2017. godine</i>	28
	<i>Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 01.01. do 31.12.2017. godine (Indirektna metoda)</i>	29
	<i>Izveštaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2017. godine</i>	31

I. MIŠLJENJE REVIZORA

Mišljenje revizora se daje na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa zakonskim i ostalim propisima.

1. MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Javnog preduzeća „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o. Živinice za 2017. godinu**, koji obuhvataju Bilans stanja - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda, Bilans uspjeha - Izvještaj o ukupnom rezultatu za period, Izvještaj o novčanim tokovima - Izvještaj o tokovima gotovine, Izvještaj o promjenama na kapitalu i Bilješke uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo **Javnog preduzeća „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o. Živinice** odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Bilješkama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI 1000-1810). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji **Javnog preduzeća „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o. Živinice** ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima uslijed prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja. Revizor također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju i interne revizije i sistem internih kontrola.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnov za naše mišljenje.

Osnova za negativno mišljenje:

- 1. U finansijskim izvještajima nisu iskazane nekretnine koje Društvo koristi: objekat putničkog terminala, portirnica sa nadstrešnicom i parkiralište, procijenjene vrijednosti 2.080.322 KM. Navedeno ima za posljedicu da su imovina i kapital podcijenjeni za navedeni iznos. Na dan 31.12.2017. godine, kao ni na datume prethodnih izvještaja, Društvo nije izvršilo mjerenje nadoknadive vrijednosti sredstava u skladu sa zahtjevima MRS 36 - Umanjenje imovine. Posljedica navedenog je da se knjigovodstvena vrijednost, nekretnina, postrojenja i opreme u upotrebi i investicija u toku može značajno razlikovati od one koja bi se utvrdila prema zahtjevima Standarda, te da finansijski izvještaji nisu sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, MRS i MSFI (tačke 6.2.1 i 6.2.3 Izvještaja);**

2. Društvo u 2017. godini nije priznalo najmanje 255.747 KM prihoda od donacija koji se odnosi na utrošena primljena sredstva iz Budžeta FBiH za plaće i naknade za decembar 2017. godine, kako to zahtjeva MRS 20 - Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći, zbog čega su podcijenjeni prihodi i iskazani finansijski rezultat za 2017. godinu, a precijenjene obaveze za navedeni iznos (tačke 6.1.1.1, 6.1.3 i 6.2.5 Izvještaja).

Prema našem mišljenju, zbog značajastavki opisanih u Osnovi za negativno mišljenje, finansijski izvještaji **Javnog preduzeća „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o. Živinice**, ne prikazuju fer i istinito, u svim materijalnim aspektima, stanje imovine, obaveza i kapitala na dan 31.12.2017. godine, rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Skretanje pažnje

Bez kvalifikacije na dato mišljenje o finansijskim izvještajima, skrećemo pažnju na slijedeće:

- Društvo cjelokupno poslovanje obavlja sa samo jednom aviokompanijom, a značajnim dijelom se finansira iz budžeta Federacije BiH i Tuzlanskog kantona. Iako je trebalo, Društvo nije izvršilo procjenu sposobnosti nastavka poslovanja u vremenski neograničenom periodu (tačka 6.1.1.1 Izvještaja).

2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Uvod

Izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima **Javnog preduzeća „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o. Živinice** sa značajnim zakonima i drugim propisima.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo **Javnog preduzeća „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o. Živinice**, je također odgovorno da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH i ISSAI 4000-Standard za reviziju usklađenosti. Pored gore navedene odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje **Javnog preduzeća „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o. Živinice za 2017. godinu**, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnov za naše mišljenje.

Osnova za mišljenje s rezervom:

1. Društvo nije provodilo postupke javnih nabavki u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama. Prilikom nabavke radova na rekonstrukciji i dogradnji zgrade putničkog terminala nije osigurana pravična i aktivna konkurencija svih ponuđača, a kod nabavke goriva tenderska dokumentacija nije davala potpune i jasne informacije o predmetu nabavke (tačka 7. Izvještaja);
1. Popisom imovine i obaveza nije utvrđeno stvarno stanje, a samim tim nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, kako je propisano članovima 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 6.2.6. Izvještaja).

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u Osnovi za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima **Javnog preduzeća „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o. Živinice za 2017. godinu** u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane.

Sarajevo, 12.07.2018. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA
Dragan Kolobarić, dipl.oec.

GENERALNI REVIZOR
Dževad Nekić, dipl.oec.

II. KRITERIJI ZA REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija usklađenosti, u okviru finansijske revizije, podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo da li je dati predmet revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima, usklađen sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre, koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Kriteriji za reviziju finansijskih izvještaja su sljedeći:

- Međunarodni računovodstveni standardi;
- Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Kriterij za reviziju usklađenosti su sljedeći:

- Zakon o privrednim društvima;
- Zakon o javnim preduzećima u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu;
- Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH;
- Zakon o porezu na dobit;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o zrakoplovstvu BiH.

III. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Javno preduzeće „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o. Živinice (u daljem tekstu **Društvo**) osnovano je Zakonom o osnivanju JP Međunarodni Aerodrom Tuzla iz 1998. godine¹. Zakon je više puta mijenjan u dijelu naziva i sjedišta Društva, kapitala, organizacije i upravljanja². Na osnovu Daytonskog mirovnog sporazuma i Memoranduma o razumijevanju potpisanog između Vijeća Ministara BiH i mirovnih snaga IFOR – a, aerodrom je otvoren za civilni zračni promet i služio je kao zajednički vojno / civilni aerodrom do 01.12.2006. godine, kada su međunarodne snage napustile zračnu bazu Dubrave. Sticanjem ICAO certifikata (Međunarodna Organizacija za Civilnu Avijaciju), aerodrom je otvoren za civilni zračni promet, a od 05.06.2009. godine u posjedu je Certifikata za javnu upotrebu u međunarodnom zračnom prometu na neograničeni period trajanja.

Osnivač Društva je Skupština Tuzlansko-podrinjskog kantona (sada Tuzlanski kanton, u daljem tekstu **Kanton**), sredstva za osnivanje Društva su vlasništvo osnivača. Društvo je registrovano 30.01.1998. godine kod Kantonalnog suda Tuzla na osnovu Rješenja o upisu u sudski registar broj U/I-362/98. Nakon prvog upisa, vršena su usklađivanja upisa u sudskom registru, poslednji izmjena upisana je kod Općinskog suda Tuzla 15.01.2018. godine i odnosi se na upis poslovne jedinice Društva.

Osnovni kapital Društva čine sredstva u novcu u iznosu od 4.060.102 KM i sredstva u stvarima u vrijednosti 2.080.322 KM (privremeni putnički terminal, portirnica sa nadstrešnicom i parkiralište za automobile), koja upisuje i uplaćuje Vlada Kantona.

Djelatnost Društva su usluge u vezi sa zračnim prijevozom i ostale pomoćne i povezane djelatnosti.

Organizacija i obavljanje poslova iz nadležnosti Društva vrši se u okviru osnovnih organizacionih jedinica: Uprava, Odjel za internu reviziju i sektori: promet i usluge u zračnom prometu; tehnika i održavanje; komercijala; finansijski, pravni, kadrovski i opšti poslovi; razvoj i informatičke tehnologije i sektor za sigurnost i zaštitu. U okviru Društva organizovane su tri poslovne jedinice: putnička agencija (za osnovnu djelatnost), Fuel service (promet avio goriva) i restoran (iznajmljen).

Organi Društva su: Skupština, Nadzorni odbori Uprava kao organi upravljanja i Odbor za reviziju. Upravu čine direktor i izvršni direktori za: promet i tehniku, finansijsko komercijalne poslove i za marketing i razvoj. Direktor je Rifet Karasalihović, imenovan od strane Nadzornog odbora 08.12.2015. godine, a uz saglasnost Vlade Kantona od 29.12.2015. godine na mandatni period od četiri godine.

Skupština Društva sastoji se od tri člana predstavnika - punomoćnika osnivača Društva. Vlada Kantona, na prijedlog nadležnog resornog ministarstva, daje punomoć za učešće u radu i odlučivanje za svaku sjednicu Skupštine. Tokom 2017. godine održane su četiri sjednice.

Nadzorni odbor imenovan je Odlukom Skupštine Društva od 27.06.2016. godine u sastavu: Asim Bečić, predsjednik i članovi Zekerijah Smajlović i Asmir Avdić, na mandatni period od četiri godine. Predsjednik Nadzornog odbora je 21.11.2016. godine podnio ostavku, te je nakon toga vršeno imenovanje predsjednika na periode od tri mjeseca (Ibrahim Musić do 04.04.2017. godine, Nedžad Pirić do 19.03.2018. godine, te Abdulah Đulović do okončanja konkursne procedure za izbori imenovanje.

Odbor za reviziju imenovan je Odlukom Skupštine Društva od 15.12.2016. godine u sastavu: Senada Fetušić, predsjednica i članovi Azra Arslanagić i Mladenka Stijepić, na period od četiri godine. Tokom 2017. godine održano je osam sjednica i obavljani su poslovi u skladu sa nadležnostima.

Sjedište Društva je u Živinicama, Gornje Dubrave bb.

¹ „Sl. novine Tuzlansko-podrinjskog kantona“, broj 01/98

² „Sl. novine Tuzlansko-podrinjskog kantona“, broj 06/98, „Sl. novine Tuzlanskog kantona“, broj 11/05, 09/10, 09/12, 09/15

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva za 2017. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonima i drugim propisima.

Cilj finansijske revizije je da na osnovu provedene revizije izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilanci u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja plana. Revizijom će se procijeniti da li rukovodstvo institucije primjenjuje zakone i propise i koristi sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkciju interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, u periodu od decembra 2017. godine do aprila 2018. godine, sa prekidima.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH prvi put vrši finansijsku reviziju Društva. Reviziju finansijskih izvještaja Društva za 2016. godinu izvršila je revizorska kuća Šahbegović Živinice i dato je pozitivno mišljenje uz skretanje pažnje.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Rukovodstvo Društva je odgovorno za uspostavljanje sistema internih kontrola, radi ostvarenja programskih ciljeva rada. Faktor koji najviše utiče na funkcionisanje sistema internih kontrola je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka, na kojima se baziraju finansijski izvještaji i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata.

Organizacija Društva utvrđena je Statutom, a detaljnije razrađena Pravilnikom o radu sa prilogom o sistematizaciji radnih mjesta. Društvo je usvojilo određena interna akta i pisana pravila, kojima su uređene procedure i postupanja zaposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka u okviru radnih procesa. Unutrašnjom organizacijom i sistematizacijom radnih mjesta Društva, uređen je način rada i rukovođenja Društvom, te opis poslova i radnih zadataka. Sistematizacijom je predviđeno 450 radnih mjesta. Na dan 31.12.2017. godine, bilo je 170 uposlenih od kojih 47 na neodređeno vrijeme, a 123 na određeno vrijeme. (na dan 31.12.2016. godine bilo je 143 uposlena). Prema izjavi odgovornih lica, zbog intenzivnog razvoja Društva nakon 2013. godine, sistematizacija radnih mjesta je projicirana i za budući razvoj i potrebe Društva, a zbog potreba za uposlenicima sa specifičnim stručnim i certificiranim znanjima, prijem novih uposlenika vrši se uglavnom prijemom na određeno vrijeme. Tokom godine, 42 uposlenika je promijenilo status rada iz određenog u neodređeno vrijeme.

U 2017. godini izvršen je prijem 32 uposlenika od kojih 31 na određeno vrijeme, a Društvo je napustilo 5 uposlenika. Kod prijema novih uposlenika proveden je konkurs po kojem je primljeno 9 uposlenika, a ostali prijemi vršeni su po odlukama Uprave. Vlada Kantona je 08.03.2016. godine stavila van snage Odluku o načinu prijema zaposlenika u radni odnos u javnim službama Kantona (odnosi se i na javna preduzeća)³, prema kojoj se prijem uposlenika obavezno vrši putem javnog konkursa.

---

³ „Sl. novine Tuzlanskog kantona“, broj 15/14

Međutim, uočeni su propusti kod: planiranja poslovanja, ispravke nenaplaćenih potraživanja, angažovanja po ugovorima o djelu, iskazivanja i procjene nadoknadive vrijednosti stalnih sredstava, praćenja i objavljivanja donacija, vršenje redovnog godišnjeg popisa, provođenja postupaka javnih nabavki, što ukazuje da nije uspostavljen adekvatan sistem internih kontrola. Društvo nije donijelo odgovarajući Pravilnik o Računovodstvu i računovodstvenim politikama kako je propisano članovima 11. i 13. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH iz 2009. godine⁴, niti druga interna pravila i procedure koje bi detaljno uredile kontrolno okruženje, procijenilo rizike, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, te praćenje i procjenu uspješnosti postavljenih kontrola.

Društvo nije u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH (FUK)⁵ uspostavilo odgovarajući sistem internih kontrola. U skladu sa navedenim Zakonom, Društvo je samo sačinilo godišnji izvještaj o funkcionisanju FUK-a, ali nije odredilo koordinatora za FUK.

Preporuke:

- **Donijeti Računovodstvene politike i detaljno urediti sve procese poslovanja, a posebno u dijelu priznavanja prihoda iz donacija u skladu sa MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći,**
- **Sistem internih kontrola uspostaviti u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.**

Za naprijed navedene nedostatke i slabosti u funkcionisanju sistema internih kontrola date su odgovarajuće preporuke u dijelovima Izvještaja u kojim su šire obrazložene spomenute aktivnosti.

Interna revizija

Odjel za internu reviziju nije uspostavljen u potpunosti sa odredbama članova 30. – 33. Zakona o javnim preduzećima u FBiH. Pravilnikom o radu iz juna 2017. godine predviđen je Odjel za internu reviziju sa 3 uposlenika koji je u 2017. godini formalno popunjen sa 2 uposlenika (jedan na bolovanju), a direktor Odjela nije imenovan. Odjel nije sačinio godišnju studiju rizika i plan revizije za 2017. godinu, niti je obavljao poslove iz svoje nadležnosti definisane Zakonom o javnim preduzećima u FBiH.

Preporuka:

- **Potrebno je uspostaviti funkcionalan Odjel za internu reviziju u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, koji će u potpunosti obavljati poslove iz nadležnosti.**

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I IZVJEŠTAVANJE

Trogodišnji plan poslovanja za period 2017. - 2019. godine Uprava Društva je sačinila u martu 2016. godine, na koji je Nadzorni odbor dao saglasnost 11.04.2016. godine. Istim su planirani prihodi i rashodi za 2017. godinu od 6.997.074 KM, uključujući i subvencije iz budžetskih sredstava. Zahtjev za sredstvima iz Budžeta FBiH iznosi za svaku godinu po 2.000.000 KM, i to 430.000 KM za subvencioniranje dijela materijalnih troškova i 1.570.000 KM za kapitalna ulaganja. Navedeni Plan je zajedno sa zahtjevom za budžetskim sredstvima dostavljen Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija u martu 2016. godine.

Godišnji Plan poslovanja za 2017. godinu Nadzorni odbor usvojio je 28.11.2016. godine, na koji je Vlada Kantona dala saglasnost 26.12.2016. godine. Isti najvećim dijelom obuhvata prioritetne aktivnosti poslovnog partnera Wizz Air Mađarska (u daljem tekstu Wizz Air). Planom poslovanja obuhvaćeni su planovi razvoja avio saobraćaja, ljudskih potencijala i finansijskog poslovanja. Planirano je povećanje obima saobraćaja kroz povećanje broja rotacija na postojećim destinacijama u zemljama Evrope i povećanjem broja novih destinacija i broja prevezenih putnika. Navedeno dovodi do potrebe prijema 23 nova uposlenika i osposobljavanje istih. Planiran je i razvoj cargo saobraćaja i servisa za snabdijevanje aviona gorivom. Planom finansijskog poslovanja planirani su prihodi i rashodi od 9.342.277 KM, što je povećanje od 30% u odnosu na 2016. godinu, a planiran je promet 478.000 putnika. Subvencije su planirane iz Budžeta FBiH 430.000 KM za pokriće dijela troškova, a iz Budžeta Kantona 330.000 KM. Planirana su kapitalna ulaganja od 4.950.000 KM,

⁴ „Sl. novine FBiH“, broj 83/09

⁵ „Sl. novine FBiH“, broj 38/16

čija realizacija je predviđena iz: Budžeta FBiH 1.570.000 KM, Budžeta Kantona 1.200.000 KM i kreditnog zaduženja od 2.180.000 KM. Najveći dio kapitalnih ulaganja od 4.500.000 KM, odnosi se na projekt rekonstrukcije i dogradnje zgrade putničkog terminala.

Planom finansijskog poslovanja nije predviđeno ostvarenje dobiti, nego su prihodi i rashodi planirani u istom iznosu, iako član 2. stav 1. Zakona o privrednim društvima propisuje da privredna društva samostalno obavljaju djelatnost na tržištu radi sticanja dobiti. Skupština Društva nije razmatrala plan poslovanja i godišnji izvještaj o poslovanju prethodne godine u skladu sa članovima 6.(1) Zakona o javnim preduzećima u FBiH⁶ člana 335. (5) Zakona o privrednim društvima⁷ i članovima 19. b) i 22.(2) Statuta Društva⁸, jer smatra da je zbog sastava Skupštine u kojoj su svi članovi punomoćnici osnivača Društva, dovoljno da iste razmatra Skupština Kantona.

Planirani i ostvareni pokazatelji iz finansijskog plana su dati slijedećom tabelom:

R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2016. god.	Plan za 2017. god.	Ostvareno u 2017. god.	Indeks (5/4)	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
I	Prihodi	7.244.019	9.342.377	10.878.737	116	150
II	Rashodi	7.244.019	9.342.377	10.878.737	116	150
III	Dobit prije poreza (I-II)	0	0	0		

KM

Ukupno ostvareni prihodi u 2017. godini iskazani su 10.878.737 KM, što je u odnosu na planirane više za 1.379.912 KM ili 16%, a u odnosu na prethodnu godinu viši su za 3.634.718 KM ili 50%. Povećanje prihoda najvećim dijelom se odnosi na povećanje prihoda od prodaje robe za 876.178 KM, a ostali poslovni prihodi više su ostvareni za 344.753 KM.

Ukupno ostvareni rashodi za 2017. godinu iskazani su 10.878.737 KM, u odnosu na plan veći su za 1.379.912 KM ili 16%, a u odnosu na prethodnu godinu za 3.634.718 KM ili 50%. Najveće povećanje u odnosu na plan je trošak nabavne vrijednosti prodatog avio goriva za 1.002.945 KM. Također, viši su od planiranih i troškovi rezervisanja za 189.980 KM i troškovi naknada fizičkim licima za 121.941 KM.

Iako je došlo do značajnog povećanja prihoda i rashoda u odnosu na planirane, Uprava Društvanije u postupila prema članu 24. Zakona o javnim preduzećima i revidirala i usaglasila godišnji plan poslovanja.

Društvo je za 2017. godini iskazalo uravnotežene prihode i rashode od 10.878.737 KM, bez iskazivanja rezultata poslovanja.

Preporuke:

- **Planove poslovanja sačinjavati u skladu članom 2. Zakona o privrednim društvima, koji propisuje da privredna društva samostalno obavljaju djelatnost na tržištu radi sticanja dobiti, a u slučaju značajnog odstupanja ostvarenja u odnosu na plan, izvršiti usklađivanje Plana poslovanja kako je propisano članom 24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH;**
- **Skupština Društva treba razmatrati planove Društva u skladu sa nadležnostima propisanim Zakonom o javnim preduzećima u FBiH.**

Društvo je godišnje finansijske izvještaje za 2017. godinu sačinilo i u propisanom roku dostavilo nadležnim institucijama. Uprava je iste pripremila, a Nadzorni odbor usvojio 15.03.2018. godine.

⁶ „Sl. novine FBiH“, broj 08/05, 81/08, 22/09, 109/12

⁷ „Sl. novine FBiH“, broj 81/15

⁸ „Sl. novine Tuzlanskog kantona“, broj 01/17

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

6.1 BILANS USPJEHA

6.1.1 Prihodi

U Godišnjim finansijskim izvještajima za 2017. godinu, iskazani su prihodi od 10.878.737 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje od 3.634.717 ili 50%.

	01.01. - 31.12.2017.	01.01. - 31.12.2016.
PRIHODI	10.878.737	7.244.020
Poslovni prihodi	10.708.289	7.188.135
Prihodi od prodaje robe	6.296.178	3.719.823
Prihodi od prodaje učinaka	2.452.906	2.189.634
Ostali poslovni prihodi	1.959.205	1.278.678
Finansijski prihodi	156.511	50.435
Ostali prihodi	13.937	5.450
Dobici od prodaje materijala	10.115	-
Ostali prihodi i dobici	3.822	5.450

6.1.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi iskazani su 10.708.289 KM, od kojih su najznačajniji prihodi od prodaje robe 6.296.178 KM, prihodi od prodaje usluga 2.452.906 KM i ostali prihodi 1.959.205 KM. Povećanje prihoda od 50% rezultat je, najvećim dijelom, povećanja broja zračnih operacija i uvođenja drugog baznog aviona Wizz Air-a. Povećan je broj ostvarenih letova u 2017. godini i iznosio je 1922, a u 2016. godini 1336. Također je povećan broj prevezenih putnika, u 2017. godini iznosio je 535.596, a u 2016. godini 311.331.

Prihodi od prodaje robe iskazani su 6.296.178 KM, a ostvareni su prodajom avio goriva JET A1 6.284.547 KM i ostale robe 11.631 KM. Najveći prihod od 5.949.783 KM, ostvaren je po Ugovoru o snabdijevanju avionskim gorivom sa Wizz Air, a ostatak od 306.221 KM prodajom za ostale avio prevoznike.

Osnovnim ugovorom o uslugama na zemlji - dodatak 2 - lokacijski ugovor, Ugovor o snabdijevanju avionskim gorivom od 01.06.2015. godine sa Wizz Air, utvrđeni su uslovi isporuke goriva u pogledu kvaliteta, količine, cijene i načina obračuna i plaćanja. Za ostvareni prihod iskazani su troškovi nabavne vrijednosti goriva od 5.740.545 KM (opisano u dijelu troškova), pa je ukupna zarada Društva na prodaji goriva bez drugih troškova prodaje 544.002 KM, a od prodaje goriva Wizz Air-u 511.153 KM.

Prihodi od prodaje učinaka iskazani 2.452.906 KM su prihodi od izvršenih aerodromskih usluga prihvata i otpreme aviona, putnika, roba i prtljaga. Usluge prihvata i otpreme aviona uključuju i usluge parkiranja, osvjetljenja, odleđivanja i druge manipulativne aktivnosti prihvata i otpreme aviona. Ugovorom sa Wizz Air o aerodromskim uslugama sa dodacima 1 i 2: aerodromske cijene i uslovi korištenja aerodroma iz oktobra 2014. godine, koji je stupio na snagu 26.06.2015. godine, detaljno su utvrđeni uslovi pružanja aerodromskih usluga, cijene, te ostale bitne ugovorne odredbe ugovornog odnosa u pružanju usluga. Navedeni ugovor će se primjenjivati, ukoliko ne bude završen ranije u skladu sa odredbama iz istoga, do pete godišnjice datuma stupanja na snagu. Vlada Kantona je 28.10.2014. godine dala saglasnost na navedeni ugovor. Prihodi ostvareni pružanjem aerodromskih usluga Wizz Air-u iznose 2.148.222 KM ili 93% ukupnih ostvarenih prihoda od aerodromskih usluga.⁹

U okviru prihoda od učinaka najveći su prihodi od prihvata i otpreme zrakoplova za Wizz Air koji iznose 1.558.156 KM i ostale usluge za Wizz Air 121.080 KM, prihodi od fluida (čišćenje i odleđivanje aviona) 302.044 KM, oporezivi prihod na domaćem tržištu vezano za organizaciju servisa i aerodromske usluge 154.245 KM u čemu je 120.325 KM provizija ostvarena prodajom avio karata i druge usluge 113.134 KM.

⁹ Izvještaj o poslovanju za 2017. godinu, tačka 1.1.2.

Prema navedenom, cjelokupno poslovanje Društva zasnovano je poslovnom odnosu i poslovnim aktivnostima i ostvarivanju prihoda od jednog kupca, Wizz Air Mađarska, što predstavlja mogući rizik poslovanja za Društvo.

Ostali poslovni prihodi iskazani su 1.959.205 KM i odnose se na prihode od: donacija za pokriće tekućih troškova 438.231 KM, od donacija vezanih za sredstva 418.803 KM, subvencije Kantona 330.000 KM, zakupi 390.141 KM i prihodi od parkinga 380.121 KM.

Prihodi od donacija za pokriće tekućih troškova poslovanja iskazani su 438.231 KM, od čega je 430.000 KM novčanih sredstva koja su primljena u 2016. godini kao tekući transfer - subvencija javnim preduzećima utvrđenim u Budžetu FBiH. Utrošak primljenih sredstava je pravdan 28.02.2017. godine, kod nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija (u daljem tekstu Ministarstvo), kada je Društvo i priznalo prihode od donacija.

Međutim, sredstva donacija od 430.000 KM, koja su primljena iz Budžeta FBiH za 2017. godinu, nisu iskazana kao prihod tekućeg perioda, već kao pasivna vremenska razgraničenja, iako se Društvo obavezalo da će po prijemu sredstava ista utrošiti za subvencioniranje dijela troškova sirovina i materijala, energenata, zakupa, tekućeg održavanja, plaća, doprinosa i naknada zaposlenih. Novčana sredstva od 430.000 KM primljena su u tri tranše zaključno sa 05.10.2017. godine, a Izvještaj o utrošenim sredstvima dostavljen je 21.02.2018. godine. Prema izvještaju, primljena sredstva su najvećim dijelom iskorištena za subvencioniranje troškova iz decembra 2017. godine u iznosu 255.747 KM (plaće i naknade za decembar 2017. godine), ali ista nisu priznata kao prihod u 2017. godini, nego se na datum bilansa vode kao pasivna vremenska razgraničenja, što nije u skladu sa paragrafom 12. MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija objavljivanje državne pomoći, koja nalaže evidentiranje donacija na sistemskoj osnovi tokom perioda u kojem se priznaju rashodi za čije su pokriće namijenjene.

Navedeni način evidentiranja primljenih donacija, daje mogućnost Društvu da iskazuje uravnotežene prihode i rashode, odnosno finansijski rezultat 0 KM.

Preporuka:

- *Donacije priznavati kao prihod na sistemskoj osnovi tokom perioda u kojem se priznaje rashod, odnosno trošak za čije pokriće je donacija namijenjena u skladu sa paragrafom 12. MRS 20 - Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija objavljivanje državne pomoći.*

Prihodi od donacija vezanih za sredstva iskazani 418.803 KM su prihodi od sučeljavanja prihoda sa rashodima sredstava nabavljenih iz donacija u ranijim godinama. Prihod je priznat u visini obračunate amortizacije za navedena stalna sredstva od 349.521 KM i 69.282 KM troškova materijala (fluid i urea za odleđivanje piste), a pozivom na MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći. Za obračun amortizacije prezentiran je obračun za stalna sredstva nabavljena iz donacija za koji je izvršeno sučeljavanja sa prihodom. Međutim, za iskazani prihod po sučeljavanju sa troškovima materijala, ne daje jasan dokaz o visini nastalog sučeljenog troška i ostatka vrijednosti koji nije sučeljen.

Društvo nije donijelo i objavilo računovodstvenu politiku za državne donacije u skladu sa MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći, te zbog navedenog nema pouzdane osnove za potvrđivanje troška za sučeljavanje i sa njima povezanih prihoda, te uticaj na iskazane prihode.

Preporuka:

- *Donijeti računovodstvenu politiku za priznavanje prihoda vezanih za sredstva iz donacija i osigurati pouzdane osnove o troškovima koji se sučeljavaju sa prihodima, a u skladu sa MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći, te zahtjeva ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.*

Prihodi od subvencija iskazani 330.000 KM su novčana sredstva koja se u mjesečnim tranšama po 27.500 KM dobivaju iz budžeta Tuzlanskog kantona kao tekući transfer za pokriće materijalnih troškova.

Obzirom da Društvo prima novčane potpore (donacije, subvencije, namjenska sredstva) sa viših nivoa vlasti, sljedećom tabelom¹⁰ daje se pregled primljenih tekućih i kapitalnih transfera za period 2013.-2017. godine. Prikaz nema cilj povezivanja istih sa iskazanim prihodima, daju se kao statistički podatak, a ostali aspekti primljenih sredstava šire su obrazloženi u dijelu Izvještaja o dugoročnim rezervisanjima.

Godina	Budžet FBiH		Budžet Tuzlanskog kantona		Kantonalna uprava civilne zaštite	Direkcija regionalnih cesta Kantona	UKUPNO
	subvencija	donacija	subvencija	donacija			
2013		-	750.000	-	-	110.000	860.000
2014	430.000	-	330.000	-	-	-	760.000
2015	430.000	-	330.000	155.000	-	-	915.000
2016	430.000	1.570.000	330.000	500.000	205.000	180.000	3.215.000
2017	430.000	1.570.000	330.000	-	-	210.000	2.540.000
UKUPNO	1.720.000	3.140.000	2.070.000	655.000	205.000	500.000	8.290.000

Prema naprijed navedenom, Društvo cjelokupno poslovanje obavlja sa samo jednom aviokompanijom, a značajnim dijelom se finansira iz budžeta Federacija BiH Tuzlanskog kantona. Društvo nije izvršilo procjenu sposobnosti da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu, kako je propisano paragrafom 25. MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja.

Prihodi od zakupa u iznosu 390.141 KM ostvareni su po 52 pojedinačna ugovora za iznajmljivanje poslovnih prostora, hangara, taksi stajališta i drugih zakupa. Društvo upoznaje potencijalne zakupce o raspoloživim prostorima putem javnog poziva koji se objavljuje na web stranici Društva i u skladu sa Cjenovnikom aerodromskih usluga Društva.

Prihodi od parkinga u iznosu 380.121 KM ostvareni su naplatom usluge parkiranja na aerodromu.

6.1.1.2 Finansijski prihodi

Ostali prihodi iskazani su 156.511 KM i najveći dio se odnosi na prihode od pozitivnih kursnih razlika na poslovne transakcije iskazane u dolarima na dan 31.12.2017. godine.

6.1.2 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi od 10.878.737 KM kako slijedi:

	01.01.-31.12.2017.	01.01.-31.12.2016.
RASHODI	10.878.737	7.244.019
Poslovni rashodi:	10.625.114	7.154.612
Nabavna vrijednost robe	5.740.545	3.364.014
Materijalni troškovi	564.285	386.454
Troškovi plata i ostalih ličnih primanja	3.038.303	2.269.208
Troškovi proizvodnih usluga	246.573	307.222
Amortizacija	532.166	447.210
Troškovi rezervisanja	189.980	0
Nematerijalni troškovi	313.262	380.504
Finansijski rashodi	162.232	79.727
Ostali rashodi i gubici	70.173	2.557
Rashodi na osnovu usklađivanja vrijednosti sredstava	7.953	3.595
Rashodi po osnovu promjena računovodstvenih politika	13.265	3.528

¹⁰ Pregled primljenih i namjenskih donacija u periodu 2013. – 2017. godina, Služba knjigovodstva

6.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su 10.625.114 KM i čine 97,7% ukupnih rashoda. U odnosu na prethodnu godinu veći su za 3.470.502 KM, a čine ih:

Nabavna vrijednost prodate robe iskazana je 5.740.545 KM, što je 54% poslovnih rashoda, a odnosi se na nabavnu vrijednost prodatog avio goriva - kerozina Jet A-1 i to za Wizz Air 5.438.630 KM i drugim kupcima 270.098 KM.

Nabavka goriva tokom 2017. godine najvećim dijelom vršena je za potrebe Wizz Air-a sa kojim je zaključen ugovori o snabdijevanju avionskim gorivom 01.06.2015. godine, a isporuke tokom 2017. godine vršene su po dva ugovora: ugovor za period do 31.03.2017. godine i za period do 31.03.2018. godine. Ugovoreno je da kupac prihvata cijenu goriva koja se izračunava na osnovu sljedećih elemenata: cijena goriva po prosjeku srednjih kotacija za gorivo Jet Av Fuel na FOB Med Italija u mjesecu koji prethodi isporukama, uvećana za: rafinerijski trošak od 67 USD/mt, transportni trošak od 33,5 USD/mt i trošak tržišne inspekcije 2,9 USD/mt, te fiksnu razliku od 49 USD/mt (fiksna razlika je zarada Društva).

Nabavna vrijednost robe utvrđuje se sačinjavanjem kalkulacije za nabavljeno gorivo, a iskazani trošak od 5.740.545 je dio koji se odnosi na prodate količine goriva.

Nabavke goriva, prema ugovorenim uslovima, vršene su od dobavljača NIS iz Novog Sada, prevoz vrši Junuzović Kopeks Lukavac, a špediter je Novošped Tuzla. Prema aktu Agencije za javne nabavke od 23.07.2015. godine, Društvo je u ovom slučaju izuzeto od primjene Zakona o javnim nabavkama jer se nabavka vrši isključivo radi dalje prodaje.

Materijalni troškovi iskazani su 564.285 KM, a odnose se na: sirovine i materijal 278.931 KM (fluid za čišćenje aviona, urea za odmrzavanje piste, materijal za čišćenje, kancelarijski i ostali razni materijal), energiju i gorivo 247.490 KM (gorivo za pogon mašina, električna energija za zgradu, osvjetljenje i drugo), otpis sitnog inventara, ambalaže i auto guma 36.138 KM i rezervni dijelovi 1.726 KM.

Troškovi plata i ostalih ličnih primanja iskazani su 3.038.303 KM i čine 28,6% poslovnih rashoda, a njihova struktura je:

	KM
	01.01.-31.12.2017.
Troškovi plata i ostalih primanja uposlenih	3.038.303
Troškovi bruto plata	2.397.331
Troškovi službenih putovanja	42.315
Troškovi ostalih primanja i naknada prava uposlenih (topli obrok, prevoz i drugo)	436.715
Troškovi naknada članovima odbora, komisija	14.842
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	147.100

Troškovi plata i naknada plata uposlenih iskazani su 2.397.331 KM i odnose se na: neto plate, doprinose i porez na dohodak.

Pravilnikom o radu utvrđeni su elementi za određivanje osnovne plate, po kojem je osnovna plata uposlenika proizvod najniže bruto satnice, odgovarajućeg koeficijenta platnog razreda radnog mjesta i ostvarenog broja radnih sati. Bruto satnica za obračun plata u 2017. godini iznosila je 3,35 KM, a utvrđeni koeficijenti u rasponu od 1,2 do 5,6. Plata direktora je utvrđena ugovorom o angažmanu u visini koeficijenta 6,75. Najviša neto plata isplaćena u Društvu je plata direktora za juni 2017. godine u iznosu od 3.021 KM (sa uključenim minulim radom), a najniža je 488 KM. Prosječna neto plata uposlenih je 793 KM.

Prosječan broj uposlenika tokom 2017. godine iznosio je 158. Značajan broj uposlenih je po ugovorima o radu na određeno vrijeme, svaka tri mjeseca zaključivani su novi ugovori, a u pojedinim slučajevima početak rada je 2015. godina. Također, na poziciju izvršnog direktora za finansijsko komercijalne poslove imenovan je uposlenik za vršioca dužnosti, a po dva ugovora o angažmanu na određeno vrijeme po 3 mjeseca. Ugovor o angažmanu izvršnog direktora je istekao 28.12.2017. godine, a konkursna procedura nije okončana.

Troškovi službenih putovanja uposlenih iskazani su 42.315 KM, koji se najvećim dijelom odnose na upotrebu privatnog automobila u službene svrhe 9.959 KM, dnevnice u inostranstvu 8.853 KM, dnevnice u zemlji 8.302 KM i troškove prevoza 5.197 KM.

Troškovi ostalih primanja i naknada uposlenih iskazani su 436.715 KM, a čine ih:

	KM
	01.01.-31.12.2017.
Troškovi ostalih primanja i naknada uposlenih	436.715
Topli obrok	291.679
Prevoz uposlenika na posao i sa posla	141.684
Naknade troškova	3.352

Naknade za topli obrok su iskazane 291.679 KM na osnovu Pravilnika o radu, kojim je utvrđena naknada od 1% prosječno isplaćene neto plate u FBiH po radnom danu i tokom cijele godine iznosila je 8 KM. Prevoz na posao i sa posla priznaje se na osnovu potvrde u visini mjesečne karte javnog prevoza za svakog uposlenika koji ostvaruje pravo prema Pravilniku o radu.

Troškovi naknada članovima odbora iskazani su 14.842 KM i odnose se na isplate naknada članovima Nadzornog odbora od 8.905 KM i članovima Odbora za reviziju 5.937 KM, sa pripadajućim porezima i doprinosima. Naknade članovima Nadzornog i Odbora za reviziju isplaćuju se na mjesečnoj osnovi i to predsjednicima po 200 KM, članovima po 150 KM i sekretaru 100 KM.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima iskazani su bruto iznosu od 147.100 KM i odnose se na angažovanje po ugovorima o djelu. Najveći dio od 84.425 KM odnosi se na pružanje zdravstvenih usluga putnicima u skladu sa Pravilnikom o medicinskoj službi na aerodromu¹¹. Ugovori su tokom cijele godine zaključivani sa zdravstvenim radnicima na periode od 60 dana uz neto naknadu od 600-800 KM mjesečno.

Tokom godine zaključivani su ugovori vezani za redovnu djelatnost Društva i za poslove koji su uglavnom predviđeni sistematizacijom radnih mjesta. Izvršene su neto isplate od 34.470 KM i to: čišćenje snijega i košenje trave u iznosu 15.300 KM (10 ugovora); izrade analiza dolazećih i odlazećih putnika 8.730 KM (5 ugovora); izrade analiza dolazećih i odlazećih vozila 8.700 KM (5 ugovora) i izrade planova goriva od 1.740 KM po jednom ugovoru. **Ugovori su zaključivani najčešće na period od 60 do 90 dana, iako se radi o poslovima čije obavljanje zahtjeva stalnost i koji su neophodni za obavljanje redovne djelatnosti Društva.**

Preporuka:

- **Preispitati opravdanost zaključivanja ugovora o djelu za poslove koji čine redovnu djelatnost Društva.**

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su 246.573 KM i odnose se na troškove: izrade i dorade učinaka 128.961 KM, usluge održavanja 85.445 KM, zakup 25.565 KM i reklama 5.076 KM.

Troškovi izrade i dorade učinaka najvećim dijelom od 64.974 KM se odnose na špeditorske troškove vezane za prodaju goriva, te druge usluge vezane za djelatnost: korištenje DCS sistema za praćenje prometa putnika i prtljaga, naknada troškova kod kašnjenja letova i drugo.

Usluge održavanja odnose se na održavanje sredstava Društva, aerodromskih površina i druge usluge održavanja.

Troškovi amortizacije iskazani su 532.166 KM. Obračun se vrši putem vremenske amortizacije linearnom metodom za svako sredstvo pojedinačno.

Troškovi rezervisanja iskazani su 189.000 KM i evidentirani po Odluci direktora od 20.10.2017. godine, a na osnovu sudske presude u predmetu Mujačić Eseda.

Nematerijalni troškovi iskazani su 313.262 KM i odnose se na: poreze, naknade i takse 87.174 KM, neproizvodne usluge 86.682 KM, platni promet 42.010 KM, poštanske i telekomunikacijske usluge 34.641 KM, premije osiguranja 24.042 KM, reprezentaciju 19.508 KM, ostale nematerijalne troškove 10.459 KM, i članarine 8.747 KM.

U okviru izdataka za poreze, naknade i takse najznačajniji su naknade zapošljavanja invalida od 21.271 KM i naknade za rad Direkcije za civilnu avijaciju BiH od 19.000 KM, dok su u okviru neproizvodnih usluga iskazane usluge ispitivanja, kontrole i atesta od 27.673 KM i obuke zaposlenih od 25.932 KM.

U okviru troškova platnog prometa iskazano je 2.500 KM za jednokratnu naknadu za obradu kredita. Društvu je 24.08.2017. godine odobren kredit od 2.500.000 KM kod Intesa SanPaolo banke Sarajevo za realizaciju projekta dogradnje i rekonstrukcije zgrade putničkog terminala. Kredit je odobren na period od 66

¹¹ „Sl. glasnik BiH“, 47/07, 20/11

mjeseci uključujući 6 mjeseci grace perioda. Tokom 2017. godine nije bilo korištenja kreditnih sredstava, a otplata kamate za grace period počela je 12.02.2018. godine.

6.1.2.2 Finansijski rashodi

Finansijski rashodi iskazani su 162.231 KM, od čega su negativne kursne razlike po deviznim novčanim sredstvima 123.571 KM, a po deviznim obavezama 31.674 KM. U okviru finansijskih rashoda iskazane su i kazne za račune dobavljača koji nisu plaćeni na vrijeme u iznosu od 4.914 KM.

6.1.2.3 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani su 70.173 KM, koji se najvećim dijelom od 68.454 KM odnose na rashode po osnovu računa Wizz Air iz 2017. godine, a za izvršeni povrat imigranata u maju 2015. godine.

6.1.3 Finansijski rezultat

Društvo je u 2017. godini iskazalo finansijski rezultat 0 KM, tj. uravnotežene prihode i rashode od 10.878.737 KM. **Iskazani finansijski rezultat je podcijenjen jer su primljena sredstva koja su najvećim dijelom iskorištena za subvencioniranje troškova iz decembra 2017. godine u iznosu 255.747 KM (plate i naknade za decembar 2017. godine), ali ista nisu priznata kao prihod u 2017. godini.**

Društvo od 2015. godine, iskazuje uravnotežene prihode i rashode, pozivajući se na primjenu prihodovnog principa iz MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoć. Obzirom da je Društvo pravno lice koje samostalno obavlja djelatnost na tržištu radi sticanja dobiti kako je propisano članom 2. stav 1. Zakona o privrednim društvima i koje najveći dio prihoda upravo ostvaruje na tržištu, ne možemo potvrditi iskazani finansijski rezultat 0 KM. Društvo nije postupilo ni prema paragrafu 39. MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoć i donijelo i objavilo računovodstvenu politiku za državne donacije, uključujući i usvojene metode prezentiranja u finansijskim izvještajima.

Nadzorni odbor Društva donio je 15.03.2018. godine Odluku o usvajanju Izvještaja o poslovanju sa bilansom stanja i bilansom uspjeha za 2017. godinu.

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Struktura stalnih sredstava i dugoročnih plasmana na datum bilansa iskazana je:

	KM	
	31.12.2017.	31.12.2016.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	6.389.132	5.590.758
Nematerijalna imovina	41.346	44.186
Nekretnine, postrojenja i oprema	6.347.786	5.546.572

Nematerijalna sredstva iskazana su 41.346 KM (nabavna vrijednost 185.092 KM, ispravka vrijednosti 143.746 KM) i odnosi se na programe za finansijsko knjigovodstvo i fakturisanje i Altea DCS-sistem za evidenciju putnika i prtljaga.

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su 6.347.786 KM, nabavna vrijednost 9.799.753 KM, ispravka vrijednosti 3.451.967 KM. Struktura i promjene na ovoj imovini date su u sljedećoj tabeli:

KM

Opis	Zgrade	Postrojenja i oprema	Alati, kancelarijski namještaj	Transportna sredstva	Materijalna sredstva u pripremi	Ostala materijalna sredstva	Ukupno
1	2		3	4	5	6	7
Nabavna vrijednost							
na dan 01.01.2017.	2.867.890	3.562.597	293.591	165.038	1.694.737		8.583.853
direktna povećanja u 2017.					1.402.802		1.402.802
prenos sa pripreme	130.123	943.568	23.078	41.900	(1.138.669)		
otuđenje i rashodovanje		(133.413)	(39.258)	(16.200)			(188.871)
Ostalo						1.969	1.969
na dan 31.12.2017.	2.998.013	4.372.752	277.411	190.738	1.958.870	1.969	9.799.753
Amortizacija							
na dan 01.01.2017.	513.543	2.213.593	229.307	163.571			3.120.014
amortizacija za 2017.	87.755	402.193	24.040	6.530			520.518
otuđenje i rashodovanje		(133.107)	(39.258)	(16.200)			(188.565)
na dan 31.12.2017.	601.298	2.482.679	214.089	153.901			3.451.967
Neto knjigovodstvena vrijednost							
na dan 01.01.2017.	2.354.347	1.349.004	64.284	1.467	1.694.737		5.463.839
na dan 31.12.2017.	2.396.715	1.890.073	63.322	36.837	1.958.870	1.969	6.347.786

Zgrade su iskazane 2.396.715 KM (nabavna vrijednost 2.998.013 KM, ispravka vrijednosti 601.298 KM), a sastoje se od građevinskog objekta - platforma, tehničkog objekta, kontejnera i bunara. Povećanje vrijednosti 130.123 KM, odnosi se na objekat za hladnjaču od 115.593 KM i montažni objekat skladišta od 14.530 KM. Smanjenje vrijednosti na ovoj poziciji iskazano je za obračunatu amortizaciju. Za iskazane građevinske objekte, Društvo posjeduje privremenu građevinsku i upotrebnu dozvolu obzirom na neriješeni status zemljišta.

Postrojenja i oprema iskazani su 1.890.073 KM (nabavne vrijednosti 4.372.752 KM, ispravke vrijednosti 2.482.679 KM), a čine ih oprema za prihvati i otpremu putnika, zrakoplova i prtljaga, oprema za održavanje aerodromskih površina, vatrogasna oprema i druga oprema. Povećanje vrijednosti na ovoj poziciji iskazano je 943.568 KM za izvršene nabavke: rabljenog traktora sa snjegobacačem, kosilicom i posipačem 492.666 KM, kamiona za odleđivanje i zaštitu od zaleđivanja zrakoplova od 329.167 KM i druge opreme. Smanjenje je izvršeno za obračunatu amortizaciju i isknjiženje dotrajale i neupotrebljive amortizirane opreme.

Alati i kancelarijski namještaj iskazani su 63.322 KM (nabavne vrijednosti 277.411 KM, ispravke vrijednosti 214.089 KM), a čine ih alati i kontrolni i mjerni instrumenti; uredski namještaj i audio i video i druga oprema. Povećanje na ovoj poziciji iskazano je 23.078 KM i odnosi se na nabavku video nadzora za skladište avio goriva 6.827 KM, sto sa pultom za rendgen uređaj 5.128 KM i drugo. Smanjenje je izvršeno za obračunatu amortizaciju i isknjiženje dotrajale i neupotrebljive amortizirane opreme.

Transportna sredstva iskazana su 36.837 KM (nabavne vrijednosti 190.738 KM, ispravke vrijednosti 153.901 KM). Društvo ima tri putnička vozila: Oktavia, VW Passat i Hyundai Terracan. Povećanje na ovoj poziciji iskazano je 41.900 KM, za nabavku vozila VW Passat. Smanjenje je izvršeno za obračunatu amortizaciju i isknjiženje vozila Hyundai sonata od 16.200 KM.

Materijalna sredstva u pripremi iskazana su 1.958.870 KM, a odnose se na započete projekte: sistem aerodromske rasvjete CAT 1 od 1.225.387 KM; rekonstrukcija i dogradnja putničkog terminala 428.149 KM (faza - 1: 348.027 KM, faza - 2: 80.122 KM), i nabavka tankova i skladišta za gorivo 185.112 KM.

U poslovnim evidencijama Društva nisu iskazane sve nekretnine koje Društvo koristi. Na osnovu Odluke Ministarstva odbrane BiH od 21.08.2007. godine i Sporazuma zaključenog 12.06.2008. godine između Društva i Ministarstva odbrane BiH, Društvu se ustupa na privremeno korištenje dio lokacije Aerodroma Dubrave u Živinicama, što se odnosi na prostor i objekte na južnom dijelu lokacije označen kao prostor B dio k.č. 2551/1 KO Gornje Dubrave u Općini Živinice upisanog u PL br. 449 KO Gornje Dubrave, bez naknade. Navedene nekretnine se vode u z.k. izvratku B vlasnički list kao opštenarodna imovina 1/1, organ upravljanja SSNO Beograd. Sa Ministarstvom odbrane BiH je 06.09.2017. godine potpisan Aneks navedenog sporazuma,

kojim je na privremeno korištenje ustupljen i dio površina koje su nezaposjednute od strane Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, shodno definisanoj skici koja je sastavni dio Aneksa. Privremeno ustupanje dijela lokacije trajat će do momenta iskazivanja potreba za korištenjem iste od strane Ministarstva odbrane i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Za vrijeme trajanja Aneksa, Društvo ima fizičku kontrolu nad dijelom lokacije i može sklapati samostalne ugovore ili dogovore sa trećim stranama u cilju razvoja Aerodroma, odnosno pribavljanju roba ili usluga, kao i ugradnje novih namjenskih objekata na dijelu lokacije.

Pored zemljišta, Društvo koristi i objekat putničkog terminala, portirnicu sa nadstrešnicom i parkiralište za automobile u vrijednosti 2.080.322 KM i ista nije iskazana u poslovnim knjigama. Radi se o imovini koju je osnivač Društva dodijelio i naveo u Statutu Društva, a isto nije upisano u sudski registar. Korištenjem ove imovine Društvo ostvaruje ekonomske koristi i nabavna vrijednost sredstava se može izmjeriti, pa su ispunjeni uslovi za priznavanje ovih sredstva prema MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 7.

Preporuka:

- *U saradnji sa nadležnim institucijama nastaviti na aktivnostima radi rješavanja statusa nekretnina koje Društvo koristi i ostvaruje prihode njihovim korištenjem, a radi njihovog pravilnog iskazivanja u poslovnim evidencijama Društva u skladu sa MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema.*

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa po stopama na osnovu procijenjenog vijeka trajanja stalnih sredstava. Društvo primjenjuje sljedeće stope:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
Nematerijalna sredstva	5	20
Građevinski objekti	20-40	2,5-5
Oprema za prihvati i otpremu putnika i ostalo vezano za aerodrom	6-7	14-15
Računari i računarska oprema	3	33,3%
Kancelarijska, audio i video oprema, specijalni alati	6-25	4-15
Putnička i teretna vozila	6-7	14-15

Procjena vrijednosti umanjenja sredstava

Društvo na datum bilansa, kao ni ranijih godina, nije vršilo procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno paragrafu 9. i ostalim zahtjevima iz MRS 36—Umanjenje vrijednosti sredstava.

Obzirom da imovina predstavlja značajnu stavku u Bilansu stanja Društva, ne možemo potvrditi da su finansijski izvještaji sastavljeni u skladu sa članom 33. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH kojim je jasno definisana obaveza primjene MRS.

Preporuke:

- *Na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevom MRS 36 Umanjenje vrijednosti sredstava;*
- *Prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja u potpunosti primjenjivati Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH, MRS i MSFI.*

Vlasništvo nad nekretninama

Nekretnine koje se iskazuju u poslovnim knjigama Društva, nisu u svim slučajevima upisane u zemljišne knjige, a registar nekretnina Društva nije uspostavljen.

Hipoteke i založno pravo

Kao obezbjeđenje obaveza Društva iz ugovora o dugoročnom kreditu od 24.08.2017. godine kod Intesa SanPaolo banke Sarajevo, u registru zaloga Ministarstva pravde BiH registrovano je pravo zaloga nad vozilima, radnim mašinama i opremom procijenjene vrijednosti od 2.082.000 KM. Ugovor o zalogu zaključen je na period do dana izvršenja svih obaveza po osnovnom ugovoru o kreditu.

6.2.2 Tekuća sredstva

Na datum bilansa iskazana su sljedeća tekuća sredstva:

	31.12.2017.	31.12.2016.
TEKUĆA SREDSTVA-KRATKOTRAJNA IMOVINA	7.007.854	5.140.331
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	183.331	286.528
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.906.982	1.011.896
Kratkoročna potraživanja	4.445.586	3.432.648
Potraživanja za PDV	428.987	359.087
Aktivna vremenska razgraničenja	42.968	50.172

6.2.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji

Struktura zaliha i sredstava namijenjenih prodaji da datum bilansa je:

	31.12.2017.	31.12.2016.
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	183.331	286.528
Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	48.780	56.785
Roba	134.498	67.295
Dati avansi	53	162.448

Zalihe sirovina i materijala iskazane su 48.780 KM, a odnose se materijal: pjenilo 16.755 KM, fluid 15.747 KM, gorivo za opremu 8.398 KM i urea 7.861 KM.

Roba iskazana 134.498 KM i najvećim dijelom od 134.430 KM je avio gorivo Jet A-1.

6.2.2.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata na datum bilansa je sljedeća:

	31.12.2017.	31.12.2016.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.906.982	1.011.896
Transakcijski računi – domaća valuta	499.261	27.149
Transakcijski računi – strana valuta	1.395.758	976.745
Blagajna	11.963	8.002

Gotovina je iskazana 1.906.982 KM i u odnosu na prethodnu godinu veća je za 895.086 KM ili 88%. Transakcijski računi Društva za sredstva u domaćoj i u stranoj valute (EUR i USS dolari) otvoreni su kod NLB Tuzlanske banke i UniCredit banke.

6.2.2.3 Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća kratkoročna potraživanja:

	31.12.2017.	31.12.2016.
Kratkoročna potraživanja, plasmani i aktivna vremenska razgraničenja	4.917.541	3.841.907
Potraživanja od kupaca	4.119.760	3.174.964
Potraživanja od države	323.354	249.607
Ostala potraživanja	2.472	8.077
Potraživanja za PDV	428.987	359.087
Aktivna vremenska razgraničenja	42.968	50.172

Potraživanja od kupaca iskazana su 4.119.760 KM i odnose se na potraživanja po osnovu pruženih usluga kupcima iz inostranstva od 4.058.622 KM i domaćim kupcima 61.138 KM.

Potraživanja od kupaca iz inostranstva na datum bilansa najvećim dijelom su od kupca Wizz Air i iznose 4.011.696 KM. Obzirom da je Wizz Air ujedno i dobavljač (za prenos iznosa naplaćenih avio karata) kvartalno se vrši spravljanje potraživanja i obaveza, a uplata iznosa duga na datum bilansa od 314.530 KM izvršena je 05.03.2018. godine. **Ovako iskazana potraživanja i obaveze sa Wizz Air-om nisu realna i povećavaju pozicije**

aktive i pasive Društva, jer se ne vrši međusobno plaćanje ukupnih potraživanja i obaveza, niti poravnanje-kompenziranje, osim za dio razlike po kvartalnim usaglašenjima.

Preporuka:

- **Poduzeti aktivnosti za naplatu potraživanja i izmirenje obaveza sa Wizz Air-om, radi njihovog realnog i fer iskazivanja u finansijskim izvještajima.**

Ostala potraživanja o kupaca iz inostranstva su tekuća potraživanja od Dubai Aviation Cooperation 22.123 KM i Fly Dubai 22.067 KM.

Potraživanja od kupaca u zemlji iskazuju se kako slijedi :

	31.12.2017.	31.12.2016.
Potraživanja od kupaca	61.138	56.414
Kupci u zemlji	51.824	51.447
Sumnjiva i sporna potraživanja	9.314	4.967

Društvo nije internim aktom definisalo kada se i na koji način vrši prijenos potraživanja na sumnjiva i sporna. Za iskazana sumnjiva i sporna potraživanja od 9.314 KM, nije vršena ispravka vrijednosti potraživanja na teret rashoda poslovanja, već su direktno prenesena sa tekućih na sumnjiva i sporna potraživanja (u pojedinim slučajevima radi se o kupcima nad kojim je pokrenut postupak likvidacije: BH Airlines i Sensi tours).

Prema prezentiranim podacima, u okviru iskazanih redovnih potraživanja na dan 31.12.2017. godine, 20.628 KM se odnosi na potraživanja starija od godinu dana, koja nisu vrijednosno usklađena, odnosno ispravljena na teret rashoda, što je obaveza u skladu sa paragrafom 33., 37., i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Navedeno je imalo za posljedicu da su rashodi podcijenjeni za 29.942 KM, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos.

Preporuka:

- **Finansijske izvještaje sačiniti u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, paragrafom 33., 37., i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.**

Potraživanja od države iskazana su 323.354 KM i najvećim dijelom od 318.585 KM su potraživanja za akcize na avio gorivo.

Potraživanja za PDV od 428.987 KM je tekuće potraživanje PDV-a. Navedena potraživanja, akciza i PDV su usaglašena sa Upravom za indirektno oporezivanje.

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana 42.968 KM odnose se na ukalkulisanu decembarsku tranšu subvencije Kantona od 27.500 KM i na razgraničeni dio premije osiguranja i movine i lica od 11.771 KM.

6.2.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital 1.605.064 KM sa sljedećom strukturom:

	31.12.2017.	31.12.2016.
KAPITAL	1.605.064	1.605.064
Osnovni kapital Društva	4.060.102	4.060.102
Gubitak ranijih godina	(2.455.038)	(2.455.038)

Osnovni kapital u finansijskim izvještajima iskazan je 4.060.102 KM, koliko je navedeno i u sudskom rješenju. Međutim, osnovni kapital Društva prema članu 9. Statuta iznosi 6.140.424 KM i sastoji se od sredstva u novcu od 4.060.102 KM i u stvarima u vrijednosti 2.080.322 KM, koje čine: privremeni putnički terminal, portirnica sa nadstrešnicom i parkiralište za automobile. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osnivanju JP Međunarodni aerodrom Tuzla Zračna luka Dubrave od 12.12.2005. godine¹², osnivač Društva je unio u Društvo imovinu koja se sastoji od navedenih nekretnina. Njihova

¹² „Sl. novine Tuzlanskog kantona“, broj 11/05,

vrijednost utvrđena je procjenom sudskog vještaka, a Odlukom Vlade Kantona od 19.09.2008. godine izvršene su izmjene Statuta Društva u dijelu kapitala. Općinski sud nije prihvatio ovaj osnov za povećanje kapitala Društva i nije izvršio upis povećanja kapitala jer ne postoji dokaz o upisu navedenih nekretnina u korist Društva, zbog neriješenih pitanja vojne imovine, odnosno zemljišta na kojem se nalaze navedeni objekti, što predstavlja prepreku za uknjižbu iste.

Prema nevedenom, nekretnine koje je osnivač Društva unio u Društvo i koje su navedene u Statutu Društva u dijelu kapitala, nisu evidentirane kao kapital Društva, niti je ovaj kapital upisan u sudskom registru.

Preporuka:

- **Poduzeti aktivnosti da se usaglasi iskazana vrijednost kapitala u Statutu i u Sudskom registru.**

6.2.4 Dugoročna rezervisanja

Dugoročna rezervisanja iskazana su 5.311.104 KM i odnose se na stanje nesučeljenih primljenih sredstva po osnovu bespovratnih državnih davanja iz Budžeta FBiH, Budžeta Kantona i drugih institucija. U sljedećoj tabeli daje se pregled primljenih sredstava za koja su vršena ili će se vršiti sučeljavanja prihoda sa rashodima¹³ sa stanjem na dan 31.12.2017. godine:

	Primljen iznos	Sučeljeno do 2017	Sučeljeno 2017.g	31.12.2017.g
Dugoročna rezervisanja	7.128.472	1.398.564	418.803	5.311.104
Oprema (1998.-2000.g.)	94.708	93.779	0	929
Donacija rendgen	6.874	255	1.031	5.588
Federacija BiH (2008.-2017.)	4.594.200	724.814	201.872	3.667.514
Tuzlanski kanton (2007.-2016.)	1.687.690	435.962	108.323	1.143.405
Civilna zaštita TK (2014)	205.000	10.250	30.750	164.000
Direkcija cesta TK (2013.-2017.)	540.000	133.504	76.827	329.668

KM

Sredstva su doznačavana na osnovu odluka ili sporazuma kojim su utvrđene namjene utroška sredstava i za koja je Društvo, ukoliko je bilo predviđeno, sačinjavalo izvještaje o utrošku sredstava. Primljena sredstva početno se iskazuju kao dugoročno rezervisanje u visini primljenih sredstava. Pri utvrđivanju poslovnog rezultata, rezervisanje se smanjuje za iznos troška amortizacije i druge troškove perioda vezane za sredstva nabavljena iz donacija, a u istom iznosu priznaje se prihod od donacija.

Društvo je sačinjavalo izvještaje o utrošku sredstava kojim su iskazivane nabavke stalnih i drugih sredstava zajedno sa pripadajućim PDV-om, kao što se i iskazuju primljena sredstva evidentirana na dugoročnim rezervisanjima. Međutim, obračun troškova amortizacije ili drugih troškova vezanih za sredstva nabavljena iz donacija, vrši se na nabavnu vrijednost bez PDV-a, tako da je na dugoročnim rezervisanjima iskazan iznos od 716.535 KM¹⁴ koji se odnosi na pripadajući PDV za koji neće biti moguće izvršiti sučeljavanje rashoda sa prihodom u periodu korištenja sredstva. Pored navedenog, iz Budžeta FBiH u 2010. godini odobreno je 834.200 KM, a nabavljeno je sredstava u iznosu od 764.659 KM. Također, u 2011. godini odobreno je 430.000 KM, a ukupna vrijednost nabavljenih sredstava iznosi 301.823 KM, što znači da za razliku sredstava Društvo ne može izvršiti priznavanje prihoda u periodu u kojem se kao rashod priznaju povezani troškovi.

Društvo nije usvojilo računovodstvenu politiku priznavanja državnih bespovratnih davanja i pomoćnim evidencijama nije osiguralo kompletno praćenje za svaku primljenu donaciju posebno, niti je utvrdilo iznos preostalog dijela sredstava za koja neće biti moguće izvršiti sučeljavanje prihoda i rashoda, što nije u skladu sa MRS 20 – Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći.

¹³ Tabela Službe za knjigovodstvo izrađena za potrebe revizije

¹⁴ Tabela Službe za knjigovodstvo izrađena za potrebe revizije

Preporuka:

- **Osigurati evidencije za kompletno praćenje svih primljenih pojedinačnih donacija radi pravilnog iskazivanja dugoročnih razgraničenja, utvrditi cjelokupan iznos koji se neće moći sučeliti i donijeti politiku postupanja za isto, a u skladu sa MRS 20 –Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći.**

6.2.5 Obaveze i razgraničenja

U finansijskim izvještajima na datum bilansa, iskazane su obaveze kako slijedi:

	31.12.2017	31.12.2016.
OBAVEZE I RAZGRANIČENJA	6.480.818	5.179.588
Kratkoročne obaveze	6.048.840	4.709.751
Kratkoročne finansijske obaveze	7.190	0
Obaveze iz poslovanja	5.525.139	4.385.267
Obaveze za plaće, naknade i ostala primanja zaposlenih	254.992	193.676
Druge obaveze	240.487	53.957
Obaveze za PDV	219	0
Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	20.813	76.851
Pasivna vremenska razgraničenja	431.978	469.837

Kratkoročne obaveze iskazane su 6.048.840 KM i u odnosu na prethodnu godinu veće su za 1.339.089 KM ili 28%, a čine ih:

Obaveze iz poslovanja su najvećim dijelom obaveze prema dobavljačima u inostranstvu 3.843.583 KM i primljene avanse 1.063.835 KM. Obaveze prema Wizz Airsu po osnovu prodatih karata 3.708.533 KM, a po osnovu primljenog avansa za gorivo 1.007.524 KM. U odnosu na prošlu godinu, obaveze prema istom dobavljaču su veće za 1.070.912 KM ili 40%, a primljeni avansi za gorivo manji za 305.068 KM ili 23%. Obaveze prema dobavljačima u zemlji su 573.970 KM, od kojih su najveće prema Wintec 288.210 KM (nabavka traktora), te za izvršene investicijske radove prema dobavljačima Tom Cat 93.743 KM i Džena 43.521 KM.

Druge kratkoročne obaveze iskazane su 240.487 KM, a odnose se na: obaveze po osnovu sudske presude iz 2017. godine 189.980 KM i ukalkulisane obaveze prema Direkciji za civilnu avijaciju BiH od 40.000 KM iz 2015. i 2016. godinu za koje nije primljen račun.

Prema navedenom, u kratkoročnim obavezama iskazuju se obaveze koje se odnose na period 2014. - 2016. godine, koje nisu izmirene niti su poduzete druge aktivnosti radi stvarnog utvrđivanja obaveze, a u cilju fer i tačnog iskazivanja iznosa obaveze.

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana su 431.978 KM, od kojih se 430.000 KM odnose na sredstva primljena iz Budžeta FBiH putem Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, za subvencioniranje dijela materijalnih troškova. Ugovorom iz juna 2017. godine, sa navedenim ministarstvom, Društvo se obavezalo da će po prijemu sredstava ista utrošiti za subvencioniranje dijela troškova sirovina i materijala, energenata, zakupa, tekućeg održavanja, plata, doprinosa i naknada zaposlenih.

Novčana sredstva od 430.000 KM primljena su u tri tranše zaključno sa 05.10.2017. godine, a Izvještaj o utrošenim sredstvima dostavljen je 21.02.2018. godine. Prema izvještaju, primljena sredstva su iskorištena za subvencioniranje troškova, od kojih se najveći dio od 255.747 KM odnosi na plate, topli obrok i prevoz uposlenika za decembar 2017. godine, 76.710 KM na troškove električne energije za decembar 2017. godine i januar 2018. godine, a iznos od 62.525 KM na dio plata za januar 2018. godine.

Obzirom da se utrošena sredstva minimalno u iznosu 255.747 KM odnose na decembar 2017. godine, nije bilo osnova za njihovo iskazivanje na poziciji Pasivnih vremenskih razgraničenja, već na poziciji Prihoda od donacija, što je detaljnije obrazloženo u tački 6.1.1.1 Poslovni prihodi. Navedeno je imalo za posljedicu da su na datum izvještavanja obaveze precijenjene za najmanje 255.747 KM.

6.2.6 Popis sredstava i obaveza

Na osnovu odluke Uprave Društva o popisu i formiranju popisne komisije od 25.09.2017. godine, imenovana je komisija za redovan popis stalnih sredstava, zaliha, sitnog inventar i HTZ opreme, te popis novčanih sredstava, potraživanja i obaveza. Popis je obavljen u skladu sa Uputstvom o obavljanju priprema za popis i rad popisne komisije od 05.10.2017. godine. Sačinjen je Izvještaj o izvršenom popisu koji je Uprava usvojila 06.02.2018. godine.

Provedenom revizijom je utvrđeno da:

- izvještajem o popisu nije pojašnjen status nekretnina koje Društvo koristi, a za koje ne posjeduje dokaze o vlasništvu, kao ni o imovini koje Društvo koristi, a koje nisu evidentirane u poslovnim knjigama Društva (privremeni putnički terminal, portirnica sa nadstrešnicom i parkiralište za automobile);
- popis potraživanja i obaveza samo konstatuje podatke po ispisima iz knjigovodstva. Od strane komisija nisu dati bilo kakvi komentari, pojašnjenja ili prijedlozi o stavkama koje se niz godina iskazuju u bilansnim pozicijama i to:
  - potraživanja: od kupaca iz inostranstva iz 2015. godine, od kupaca nad kojim je pokrenut stečajni postupak;
  - obaveze: za naknade ostalim fizičkim licima iz 2014. godine, prema ino-dobavljačima iz perioda 2013-2015. godine, prema domaćim dobavljačima iz 2016. godine, ostale poslovne obaveza iz 2015. i 2016. godine;
  - nije konstatovano za koje stavke potraživanja i obaveza nisu obezbijedeni izvještaji o saglasnosti salda, kako bi se utvrdila validnost iskazanog stanja potraživanja i obaveza.

Na osnovu naprijed navedenog, ne možemo potvrditi da je Društvo popis imovine i obaveza izvršilo u skladu sa odredbama članova 25. i 28 Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuka:

- ***Godišnji popis imovine i obaveza vršiti u skladu sa članom 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, te usaglasiti knjigovodstveno stanje sa stanjem utvrđenim popisom.***

6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima, iskazani su ukupni novčani primici 2.225.933 KM i ukupne novčane isplate 1.330.847 KM, što je rezultiralo pozitivnim novčanim tokom od 895.086 KM. Izvještaj o novčanom toku sačinjen je u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.

6.4 IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA KAPITALU

U Izvještaju o promjenama na kapitalu za 2017. godinu iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama su usklađene sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha.

6.5 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Bilješke uz finansijske izvještaje nisu sastavljane u skladu sa zahtjevima iz MRS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjeva ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, jer Uprava pri sastavljanju finansijskih izvještaja nije procijenila niti objavila sposobnost Društva da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu u skladu sa tačkom 25. MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja.

U Bilješkama uz finansijske izvještaje dati su podaci po bilansnim pozicijama i određena informacije i dodatna pojašnjenja. Međutim, **Društvo u značajnoj mjeri prima i koristi novčane potpore od viših nivoa vlasti, a o istom nije data detaljnija informacija kao i o povećanju kapitalnih transfera za 2.000.000 KM po Odluci Vlade FBiH V. Broj 1739/2017 od 21.12.2017 godine. Navedeno nije u skladu sa MRS 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći, koji paragrafom 39. nalaže da se objavi vrsta i veličina državnih donacija priznatih u finansijskim izvještajima i iskazivanje**

drugih oblika državne pomoći od kojih je pravno lice ima direktne koristi. Nije objavljena informacija o kreditnom zaduženju u iznosu od 2.500.000 KM, te dodatna pojašnjenja korisnicima finansijskih izvještaja u skladu sa zahtjevima propisa koji uređuju objavljivanja uz finansijske izvještaje.

Preporuka:

- ***Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima iz MRS 1.-Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjeva ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.***

7. JAVNE NABAVKE

Društvo je 21.03.2017. godine donijelo Plan javnih nabavki za 2017. godinu kojim su ukupno planirane nabavke iznosile 4.047.918 KM. Tokom godine izvršeno je sedam izmjena plana nabavki, nakon posljednje plan je iznosio 11.326.796 KM i to: radovi u vrijednosti 5.497.367 KM, robe 4.561.435 KM i usluge 1.241.004 KM. Povećanje se najvećim dijelom odnosi na povećanje zbog investicijskih radova od 5.222.662 KM, zidnih i podnih obloga 861.494 KM i traktora sa priključcima planirane nabavne vrijednosti 500.000 KM.

Prema prezentiranim podacima u 2017. godini provedeno je 126 postupka nabavki i zaključeno ugovora u ukupnoj vrijednosti od 5.417.106 KM i to: sedam otvorenih postupaka od 5.050.546 KM, četiri konkurentna zahtjeva od 96.542 KM, dva pregovaračka postupka bez objave obavještenja od 18.509 KM i 110 nabavki putem direktnih sporazuma od 251.599 KM. Revizijom su obuhvaćeni svi postupci i procedure nabavki za otvorene, pregovaračke i konkurentne postupke, a od direktnih sporazuma je obuhvaćeno 25 sporazuma u vrijednosti 107.422 KM, što ukupno iznosi 5.272.928 KM ili 97% provedenih postupaka. Provedenom revizijom odabranog uzorka uočene su nepravilnosti kod provođenja postupaka javnih nabavki koje se odnose na:

➤ **nabavka radova na rekonstrukciji i dogradnji zgrade putničkog terminala – faza 1.** procijenjene vrijednosti od 2.062.735 KM i faza 2. procijenjene vrijednosti od 2.470.732 KM, za koju su provedena dva otvorena postupka. Za predmetne nabavke je tenderskom dokumentacijom zahtijevano da potencijalni ponuđači dokažu tehničku i profesionalnu sposobnost uspješno realizovanih predviđenih radova po lotovima i to na objektima od javnog interesa. Ugovorni organ je aktom od 21. 06. 2017. godine dao pojašnjenje definicije objekta od javnog interesa: javni interes je kvalifikacija kojom se neko opće dobro u formi prirodne ili stvorene supstancije ili kao nematerijalna kategorija obilježava radi davanja posebnog statusa koji omogućuje pristup, upotrebu i konzumiranje svim pripadnicima zajednice na njihovu dobrobit. Ugovorni organ je navedenu definiciju preuzeo iz člana 2. tačka 50. Zakona o prostornom uređenju i građenju Bosansko-podrinjskog kantona¹⁵. **U postupku evaluacije pristiglih ponuda, ugovorni organ nije prihvatio ponude pojedinih ponuđača radi neispunjavanja navedenog uslova, jer je smatrao da izvođenje radova na privatnim akademijama, hotelima i hostelima ne zadovoljava traženi uslov objekta od javnog interesa. Zbog navednog, Ugovorni organ nije osigurao da u postupku javne nabavke svi ponuđači imaju jednak i nediskriminirajući tretman, na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava u vezi s predmetom nabavke i njegovom svrhom, kako je propisano članom 3. Zakona o javnim nabavkama¹⁶.**

Po okončanju postupaka nabavke za izvođenje radova za fazu 1. rekonstrukcije i dogradnje zgrade putničkog terminala, sa ponuđačem Džena Gradačac je 25.09.2017. godine zaključen ugovor za 4 lota u vrijednosti 1.706.689 KM, a za fazu 2. ugovori su zaključeni 07.11.2017. godine sa Tom Cat Tuzla na iznos od 1.709.511 KM i Deling Tuzla na 377.397 KM.

¹⁵ „Sl. novine Bosansko-podrinjskog kantona“ broj 07/13

¹⁶ „Sl. glasnik BiH“ broj 39/14

➤ za nabavke **naftnih derivata** zaključen je okvirni sporazum 20.02.2017. godine sa Hifa-Petrol Sarajevo u procijenjenoj vrijednosti provedenog postupka od 420.000 KM, a ne u vrijednosti izabrane ponude od 305.928 KM. Procedura otvorenog postupka počela je u maju 2016. godine, ali zbog manjkavosti tenderske dokumentaciji ugovorni organ je 25.07.2016. godine donio odluku o poništenju postupka zbog nedovoljno utvrđenih karakteristika tražene robe u tenderskoj dokumentaciji (dvije vrste dizela DIZEL bas en 590 50 ppm i DIZEL bas en 590 100 ppm), na koju je najpovoljniji ponuđač (286.655 KM) uložio žalbu. Ured za razmatranje žalbi usvojio je žalbu i predmet vratio na ponovni postupak pregleda i ocjene ponuda. Nakon evaluacije i izbora najpovoljnijeg ponuđača, uložena je žalba drugorangiranog ponuđača Hifa Tešanj, jer odabrani ponuđač nije iskazao taksu za uspostavu rezervi naftnih derivata od 0,01 KM/l. Žalba je usvojena i postupak vraćen na ponovno odlučivanje. Rok važenja ponuda je istekao i drugorangirani ponuđač nije pristao na produženje roka važenja ponude, nakon čega je komisija donijela odluku 30.12.2016. godine da je najpovoljnija ponuda Hifa-Petrol Sarajevo sa ponudom od 305.928 KM. **Nedostaci u pripremi tenderske dokumentacije, te pogreške u odabiru ponuđača koje dovode do žalbi na provedeni postupak nabavke, dovode do neprimjerenog dugog trajanja postupka nabavke, te u konačnici do odabira ponuđača koji je ponudio najvišu cijenu za predmet nabavke.**

Nabavke tokom 2017. godine vršene su po Pravilniku o postupku direktnog sporazuma od 26.01.2017. godine i Procedurama u realizaciji javnih nabavki koje su donesene krajem godine, 07.11.2017. godine.

Preporuke:

- *Postupke javnih nabavki provoditi na način da se osigura pravična i aktivna konkurencija, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava u vezi s predmetom nabavke i njegovom svrhom;*
- *Osigurati da postavljeni uslovi iz tenderske dokumentacije daju potpune informacije i jasno i nedvosmisleno upućuju na predmet nabavke radi efikasnost provođenja postupaka javnih nabavki u planiranom periodu.*

8. SUDSKI SPOROVI

Prema podacima Sektora za finansije, pravne, kadrovske i opšte poslove, na dan 31.12.2017. godine aktivni sporovi su: tužba iz radnih odnosa Mujačić Eseda u vrijednosti 42.192 KM i Sejrančić Sadik radi naplate duga od 445 KM.

U postupku po tužbi Mujačić Eseda, ranijeg direktora Društva, pokrenutoj radi uspostave radno pravnog statusa nakon donošenja odluke o razrješenju dužnosti direktora Društva od 23.07.2014. godine, Općinski sud u Živinicama donio je 07.11.2016. godine presudu koja je djelomično preinačena presudom Kantonalnog suda u Tuzli od 04.09.2017. godine. Nakon iscrpljenih svih pravnih lijekova u predmetnom sporu, te traženja stavova Vlade Kantona i resomog ministarstva, vezano za postupanje po presudi i vraćanju tužitelja na posao, Nadzorni odbor je Zaključkom od 12.12.2017. godine obavezao Sektor za finansije, pravne, kadrovske i opšte poslove da izvrši ukupan obračun dugujućih sredstava, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom i dosuđenim sudskim troškovima. Na osnovu navedenog obračuna, izvršeno je rezervisanje sredstava za nadoknadu troškova od 189 000 KM. Odlukom Nadzornog odbora od 15.01.2018. godine odobrena je i izvršena isplata osnovnog duga u ukupnom iznosu od 56.211 KM i to: neto lični dohodak za period april 2015. – januar 2016. godine 31.644 KM i obračunata kamata 8.522 KM, doprinos za PIO/MIO 10.547 KM, sudski troškovi 4.880 KM i kamata 618 KM. Konačan obračun po presudi izvršit će sudski vještak.

Društvo vodi dva sudska spora protiv kupca radi naplate potraživanja koja nisu plaćena u roku i to: IT Group Sarajevo u iznosu od 4.387 KM i Seni tours Banovići u iznosu od 1.463 KM. Navedena nenaplaćena tužena potraživanja iskazuje na sumnjivim i spornim potraživanjima, ali za iste nije iskazan rashod poslovanja.

9. KOMENTAR

Javno preduzeće „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o. Živinice se u ostavljenom roku očitovalo dopisom broj 01/I-919-1/18 od 09.07.2018. godine na dostavljeni Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2017. godinu. U Komentaru na Nacrt izvještaja dato je očitovanje na tačke osnova za mišljenje u dijelu iskazivanja nekretnina koje Društvo koristi, a koje se ne iskazuju u finansijskim izvještajima; primjenu MRS 36 – Umanjenje imovine vezano za test umanjena vrijednosti imovine; na iskazana potraživanja i obaveze prema strateškom partneru Wizz Air-u i na primjenu Zakona o javnim nabavkama prilikom nabavke radova na rekonstrukciji i dogradnji zgrade putničkog terminala.

Komentar je razmotren i ne može se prihvatiti da neusaglašenost kapitala i sudskog registra ne predstavlja značajne pogrešne iskaze vezano za nekretnine koje Društvo koristi, a koje nisu iskazane u finansijskim izvještajima. Ispunjeni su uslovi za priznavanje ovih sredstva prema MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 7., jer se ista koriste, njihovim korištenjem ostvaruju se ekonomske koristi, a vrijednost sredstva može se pouzdano izmjeriti. Također, ne može se prihvatiti obrazloženje vezano za mjerenje nadoknadive vrijednosti sredstava u skladu sa zahtjevima MRS 36 - Umanjenje imovine, jer su očitovanjam date procjene starosne strukture imovine, a koje nisu potkrijepljene dodatnom relevantnom dokumentacijom i postupanjem Društva u skladu sa zahtjevima ovog standarda.

Komentar vezan za javne nabavke u dijelu tehničke i profesionalne sposobnosti, gdje je postavljen uslov iskustvo na objektima od javnog interesa, ne može se prihvatiti, jer se ovim uslovom ograničava pravična i aktivna konkurencija svih potencijalnih ponuđača.

Pojašnjenja vezana za iskazivanje potraživanja i obaveza djelomično su prihvaćena i inkorporirana u tekst Izvještaja, te ovaj Izvještaj predstavlja konačan Izvještaj o finansijskoj reviziji za 2017. godinu.

Rukovodilac Sektora za javna preduzeća:

Mira Pažin, dipl.oec.

Tim za reviziju:

Mujesira Cocalic, dipl.oec. - vođa tima

Katica Galić, dipl.oec. - član tima

IV. PRILOG GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Bilans uspjeha za period 01.01. – 31.12.2017. godine			
Naziv pravne osobe: JP „MEĐUNARODNI AERODROM TUZLA“ d.o.o. Živinice			
	Pozi cija	Te kuća godina	Pre thodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 4)	10.708.289	7.188.135
1	Pri hodi od prodaje robe	6.296.178	3.719.823
2	Pri hodi od prodaje učinaka	2.452.906	2.189.634
3	Pri hodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka		
4	Ost ali poslovni prihodi	1.959.205	1.278.678
II	Poslovni rashodi (od 1 do 7)	10.625.114	7.154.612
1	Na bava nja vrijednost prodane robe	5.740.545	3.364.014
2	Ma te rijalni troškovi	564.285	386.454
3	Tro š kovi plata i ostalih ličnih primanja	3.038.303	2.269.208
4	Tro š kovi proizvodnih usluga	246.573	307.222
5	Amortizacija	532.166	447.210
6	Tro š kovi rezervisanja	189.980	-
7	Ne materijalni troškovi	313.262	380.504
8	Pove ćanje vrijednosti zaliha učinaka		
9	Sma njenje vrijednosti zaliha učinaka		
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I– II)	83.175	33.523
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II– I)		
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 6)	156.511	50.435
1	Fi nansijski prihodi od povezanih pravnih lica		-
2	Pri hodi od kamata	4	6
3	Po zi tivne kursne razlike	156.507	50.429
4	Pri hodi od efekata valutne klauzule		
5	Pri hodi od uče šća u dobiti zajedničkih ulaganja		
6	Ost ali finansijski prihodi		
V	Finansijski rashodi (od 1 do 5)	162.232	79.727
1	Fi nansijski rashodi iz odnosa sa povezanim pravnim licima		
2	Ra shodi kamata	2.072	3.969
3	Negativne kursne razlike	155.246	75.758
4	Ra shodi iz osnova valutne klauzule	4.914	-
5	Ost ali finansijski rashodi		
VI	Dobit od finansijskih aktivnosti (IV-V)		
	Gubitak od finansijske aktivnosti (V-IV)	5.721	29.292
VII	Dobit redovne aktivnosti (III - VI) > 0	77.454	4.231
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (III - VI) < 0		
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobiti (od 1 do 9)	13.910	17
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava		
2	Dobici od prodaje investicionih nekretnina		
3	Dobici od prodaje bioloških sredstava		
4	Dobici od prodaje uče šća u kapitalu i vrijednosnih papira		
5	Dobici od prodaje materijala	10.115	
6	Vi škovi	3.755	
7	Na pla ćena otpisana potraživanja		
8	Pri hodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika		
9	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	40	17
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 9)	70.173	2.557
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	306	
2	Gubici od prodaje i rashodovanja investicionih nekretnina		
3	Gubici od prodaje i rashodovanja bioloških sredstava		
4	Gubici od prodaje uče šća u kapitalu i vrijednosnih papira		
5	Gubici od prodaje materijala		
6	Ma njkovi		
7	Ra shodi iz osnova zaštite od rizika		

8	Ra shodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja		
9	Ra shodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	69.867	2.557
XI	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX-X)		
XII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X-IX)	56.263	2.540
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA		
1*	Pri hodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava		
2*	Ra shodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	7.953	3.595
3*	Povećanje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava		
4*	Smanjenje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava		
5*	Pri hodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki ne značajnijih grešaka iz ranijih perioda	27	5.432
6*	Rashodi iz osnova promjena računovodstvenih politika i ispravki ne značajnijih grešaka iz ranijih perioda	13.265	3.528
	UKUPNI PRIHODI PERIODA (I+IV+X+1*+3*+5*)	10.878.737	7.244.019
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+X+2*+4*+6*)	10.878.737	7.244.019
	DOBIT ILI GUBITAK - NEPREKINUTOG POSLOVANJA	0	0
XIII	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	0	0
XIV	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza		
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1	Porezni rashodi perioda		
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XV	Neto dobit neprekinutog poslovanja		
XVI	Neto gubitak neprekinutog poslovanja		
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
XVII	Neto dobit perioda		
XVIII	Neto gubitak perioda		
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK		
	Ukupna neto sveobuhvatni dobit perioda		
	Ukupni neto sveobuhvatni gubitak perioda		

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila 28.02.2018. godine, a Nadzorni odbor usvojio 15.03.2018. godine.

Direktor: Karasalihović Rifet

Bilans stanja na dan 31.12.2017. godine					
Naziv pravne osobe: JP „MEĐUNARODNI AERODROM TUZLA“ d.o.o. Živinice					
Pozicija		Iznos tekuće godine			Iznos prethodne godine/neto/
		Bruto	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)	
1	2	3	4	5	5
	AKTIVA				
	A) STALNA SREDSTVA I DUGOR. PLASMANI (1 do 8)	9.984.845	3.595.713	6.389.132	5.590.758
1	Ne materijalna imovina	185.092	143.746	41.346	44.186
2	Nekretnine, postrojenja i oprema	9.799.753	3.451.967	6.347.786	5.546.572
3	Investicione nekretnine				
4	Biološka sredstva				
5	Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva				
6	Dugoročni finansijski plasmani				
7	Druga dugoročna potraživanja				
8	Dugoročna razgraničenja				
	B) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA				
	C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (1 do 2)	7.007.854		7.007.854	5.140.331
1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	183.331		183.331	286.528
2	Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratk. plasmani	6.824.523		6.824.523	4.853.803
	D) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0	0	0	0
	E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0	0	0
	I) POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	16.992.699	3.595.713	13.396.986	10.731.089
	II) Vanbilansna evidencija - vanbilansna aktiva				
	UKUPNO AKTIVA (I+II)	16.992.699	3.595.713	13.396.986	10.731.089
	PASIVA				
	A) KAPITAL (1 do 10)			1.605.064	1.605.064
1	Osnovni kapital			4.060.102	4.060.102
2	Upisani neplaćeni kapital				
3	Emisiona premija				
4	Rezerve				
5	Revalorizacione rezerve				
6	Ne realizovani dobiti				
7	Ne realizovani gubici				
8	Ne raspoređena dobit				
9	Gubitak do visine kapitala			2.455.038	2.455.038
10	Otkupljene vlastite dionice i udjeli				
	B) DUGOROČNA RAZGRANIČENJA			5.311.104	3.946.438
	C) DUGOROČNE OBAVEZE				
	D) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE				
	E) KRATKOROČNE OBAVEZE (1 do 8)			6.048.840	4.709.751
1	Kratkoročne finansijske obaveze			7.190	
2	Obaveze iz poslovanja			5.525.138	4.385.267
3	Obaveze iz specifičnih poslova				
4	Obaveze po osn. plata, naknada i ost. primanja uposl.			254.993	193.676
5	Druge obaveze			240.487	53.957
6	Obaveze za PDV			219	
7	Obaveze za ostale poreze i druge dadžbine			20.813	76.851
8	Obaveze za porez na dobit				
	F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA			431.978	469.836
	G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE				
	I) POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)			13.396.986	10.731.089
	II) Vanbilansna evidencija - vanbilansna pasiva				
	UKUPNO PASIVA (I+II)			13.396.986	10.731.089

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila 28.02.2018. godine, a Nadzorni odbor usvojio 15.03.2018. godine.

Direktor: Karasalihović Rifet

Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 01.01. do 31.12.2017. godine				
(Indirektna metoda)				
Naziv pravne osobe: JP „MEĐUNARODNI AERODROM TUZLA“ d.o.o. Živinice				
	Opis	Oznaka (+,-)	IZNOS	
			Tekuća godina	Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI				
1	Neto dobit (gubitak) za period			
	Usklađenje za:			
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	11.647	9.410
3	Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)		
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	520.519	437.800
5	Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)	306	
6	Usklađenja iz osnova dugoročnih finansijskih sredstava	+(-)		
7	Ne realizovani rashodi (prihodi) od kursnih razlika	+(-)		
8	Ostala usklađenja za negotovinske stavke	+(-)		
9	Ukupno (2 do 8)		532.472	447.210
10	Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	103.196	(106.438)
11	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	(944.796)	(1.435.218)
12	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	(138.041)	(246.457)
13	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	7.204	34.231
14	Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	1.371.777	781.874
15	Povećanje (smanjenje) drugih obaveza	+(-)	(39.876)	1.123.950
16	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(37.859)	418.232
17	Ukupno (10 do 16)		321.605	570.174
18	Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+9+17)		854.077	1.017.384
B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI				
19	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (20 do 25)		80.762	0
20	Prihodi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+		
21	Prihodi iz osnova prodaje dionica i udjela			
22	Prihodi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+		
23	Prihodi iz osnova kamata	+		
24	Prihodi od dividendi i učešća u dobiti	+		
25	Prihodi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+	80.762	
26	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (27 do 30)		1.411.609	697.388
27	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-		
28	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-		
29	Odlivi iz osnova kupovine osnovne imovine	-	1.411.609	697.388
30	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-		
31	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (19-26)			
32	Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (26-19)		1.330.847	697.388
C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI				
33	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (34 do 37)		1.406.666	452.450
34	Prihodi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+		
35	Prihodi iz osnova dugoročnih kredita	+		
36	Prihodi iz osnova kratkoročnih kredita	+	42.000	
37	Prihodi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	+	1.364.666	452.450
38	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (39 do 44)		34.810	0
39	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-		
40	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-		
41	Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-	34.810	
42	Odlivi iz osnova finansijskog lizinga	-		
43	Odlivi iz osnova isplaćenih dividenda	-		
44	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	-		
45	Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (33-38)		1.371.856	452.450
46	Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (38-33)			
47	D. UKUPNI PRILIV GOTOVINE (18+31+45)		2.225.933	1.469.834
48	E. UKUPNI ODLIV GOTOVINE (18+32+46)		1.330.847	697.388
49	F. NETO PRILIV GOTOVINE (47-48)		895.086	772.446
50	G. NETO ODLIV GOTOVINE (48-47)			

51	H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		1.011.896	200.766
52	I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+		45.341
53	J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-		6.657
54	K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (51+49-50+52-53)		1.906.982	1.011.896

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila 28.02.2018. godine, a Nadzorni odbor usvojio 15.03.2018. godine.

Direktor: Karasalihović Rifet

Izveštaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2017. godine								
Naziv pravne osobe: JP MEĐUNARODNI AERODROM TUZLA d.o.o.								KM
VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	DIO KAPITALA KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRIVREDNOG DRUŠTVA						MANJINSKI INTERES	UKUPNO KAPITAL (7+8)
	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacijske rezerve	Nerealizovani dobiti/gubici	Ostale rezerve	Akumulirana neraspoređena dobit / gubitak nepokriveni	Ukupno (2+3+5+7)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na dan 31.12.2015. godine	4.060.102	0	0	0	(2.455.038)	1.605.064	0	1.605.064
2. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2015., odnosno 01.01.2015.g. (1 ± 2 ± 3)	4.060.102	0	0	0	(2.455.038)	1.605.064	0	1.605.064
5. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijski izvještaja u drugu valutu prezentacije	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Neto dobit/gubitak iskazan u bilansu uspjeha	0	0	0	0	0	0	0	0
9. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapital	0	0	0	0	0	0	0	0
10. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
12. Stanje na dan 31.12.2016.g., odnosno 01.01.2017.g. (4 ± 5 ± 6 ± 7 ± 8 ± 9 -10 + 11)	4.060.102	0	0	0	(2.455.038)	1.605.064	0	1.605.064
13. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
14. Efekti ispravki grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2016., odnosno, 01.01.2017.g. (12 ± 13 ± 14)	4.060.102	0	0	0	(2.455.038)	1.605.064	0	1.605.064
16. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije	0	0	0	0	0	0	0	0
19. Neto dobit (gubitak) iskazan u bilansu uspjeha	0	0	0	0	0	0	0	0
20. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapitalu	0	0	0	0	0	0	0	0

21. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	0	0	0	0
22. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
23. Stanje na dan 31.12.2017. g. (15±16±17±18±19±20±21±22)	4.060.102	0	0	0	(2.455.038)	1.605.064	0	1.605.064

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila 28.02.2018. godine, a Nadzorni odbor usvojio 15.03.2018. godine.

Direktor: Karasalihović Rifet